

ג. ג' האותיות בכ"ר מורות על ג' בחינות דנה"ב: מדות, שכל, למעלה מהשכל. וענין ה"תשובה" שבזה הוא — שבחינות אלו דנה"ב יהפכו לקדושה³³⁵.

ד. ג' האותיות בכ"ר מורות גם על המדרגות דתהו שמשם נפלו נצוצות להדברים המתבררים ע"י התשובה. וההסברה בזה:

כל מה שהניצוץ הוא עליון יותר — כשהוא נופל, הוא נופל למטה יותר³³⁶. ומזה מובן, שהסיבה לחילוקי הדרגות שבדברים המתבררים — היא החילוקי דרגות שבתהו (שמשם נפלו הנצוצות).

ולכן: ג' האותיות ב' כ' ור' מורות לא רק על הדרגא של דבר המתברר, אלא גם על הדרגא של הניצוץ (שנמצא בו) כמו שהיא בשרשו בתהו³³⁷.

י. התחלת התורה:

הטעם העיקרי על מה שהתורה מתחילה באות ב"ת, שהיא אות השני' — ולא באות אל"ף, שהיא אות הראשונה³³⁸ — הוא, מפני שהתורה כמו שנמשכה ונתלבשה בעולם היא בחינה השני' שבתורה, כדלקמן סק"א.

וכל שאר הטעמים שנאמרו על זה (מה שהתורה מתחילה באות ב') הם (לא טעמים בפני עצמם, כי אם) רק נובעים ומסתעפים מהטעם דלעיל.

וזהו גם מה שבנוגע לאומות העולם, התחלת התורה היא באות אל"ף — אף שכמה טעמים

ולכן אות ב' מורה על תשובה — לפי שתשובה שייכת לשני דברים.

זכמה ענינים בזה³³⁹:

(א) התשובה גופא — עיקרה הוא שני דברים: (א) החרטה ועקירת הרצון, שע"ז³⁴⁰ מוציא הנפש מהקליפה, (ב) וידוי דברים, שע"ז³⁴¹ מוחה את גוף הקליפה³⁴².

(ב) פעולת התשובה בהאדם — היא בשתי הנפשות שלו. שע"י התשובה נעשה תיקון לא רק לנפש האלקית אלא גם לנפש הבהמית, שגם היא מתהפכת לקדושה³⁴³.

(ג) ע"י התשובה מתבררים הנצוצות דתהו, והנצוצות דתהו שייכות למספר שנים — כי בתהו היו³⁴⁴ (רק) שני קוין³⁴⁵.

(ד) ע"י התשובה נמשכים שני אורות: אור ישר ואור חוזר³⁴⁶, אור מקיף ואור פנימי³⁴⁷.

(ב) הדברים המתבררים ע"י התשובה:

ג' האותיות ב' כ' ור' — מורות גם על ג' ענינים המתבררים ומתעלים ע"י התשובה, זכמה ביאורים בזה:

א. ג' האותיות בכ"ר — הן בבי"ע (כנ"ל סק"א), וענין ה"תשובה" שבזה הוא — עליית בי"ע לאצילות³⁴⁸.

ב. ג' האותיות בכ"ר מורות על ג' הלבושים מחדומ"ע³⁴⁹ של נפש הבהמית, וענין ה"תשובה" שבזה הוא — להפוך לברושי המחדומ"ע דנה"ב, שתהיינה רק מיוחדות להוי' לבד³⁵⁰.

ומה שלמטה הוא אות ר' — בשרשו הוא אות ב'. 326) זכמו שמקשה בתנחומא בראשית ה': למה פתח כו' * בבי"ת ולא באל"ף והלא א' ראש לכל האותיות, ובלקו"ש חט"ו ע' 2 מוסיף: ובפרט, דמזה שאל"ף היא אות הראשונה בסדר האותיות — מוכח³⁵¹, שהיא הראשונה גם במעלה, וא"כ הוי"ל, לכאורה, להתחיל

(*) בתנחומא שם: למה פתח בברייתו של עולם כו', ובלקו"ש שבפנים ההערה מובא זה לענין התחלת התורה, וראה לקמן הערה 348. (** ראה לעיל הערה 3.

בלק שם. 316) השייכות דתשובה למספר שנים — ראה גם אנה"ת פ"ט, ובכ"מ. ומה שנעתק כאן — הוא רק ענינים אלו המובאים בענין השייכות דתשובה לאות ב'. 317) ראה בארוכה דרמ"צ לח. ב. 318) אוה"ת בא שם. בלק שם. 319) ראה בארוכה תו"א כו, ד. ובכ"מ. 320) אוה"ת בא שם. 321) ראה לעיל סק"א לפני ח"א. 322) אוה"ת שם ע' שלח"ט. 323) כ"מ באוה"ת שם ע' שלט. 324) לקו"ת מטות פ"א, ב. דרמ"צ קצ, א. ובכ"מ. 325) כ"מ באוה"ת שם ע' שלה. ולכאורה הכוונה, זמה שלמטה הוא אות ב' — בשרשו הוא אות ר',

ענין זה — דמה שהתורה מתחלת באות בי"ת הוא לפי שהתורה שניתנה לנו היא בחינה השני' דתורה — הכוונה בזה היא (לא שיש בחינה אחרת בתורה שהיא (קודמת ולמעלה מהתורה שניתנה לנו כי אם) שעצמותה של התורה שניתנה לנו הוא — מה שהיא תורתו של הקב"ה³⁰⁰,

וזהו מה שהתורה מתחלת באות בי"ת — כי בתורה זו עצמה (שניתנה לנו³⁰¹), ענין הראשון שלה (ה"אל"ף) (שלה) הוא — מה שהיא תורתו של הקב"ה [היינו: שענין זה מה שהיא תורתו של הקב"ה שלמעלה מהשכל — הוא ענין הראשון, העיקר והעצם, של התורה שאנו לומדים]; ומה שהיא בציור כזה שאנו יכולים ללמוד אותה בהבנה והשגה — הוא ענין השני שלה, ה"בי"ת" דתורה³⁰².

וענין זה — שעצמותה של התורה שניתנה לנו (ללמוד בהבנה והשגה) הוא מה שהיא תורתו של הקב"ה (שלמעלה מהשכל) — צריך להתבטא גם בלימוד התורה, כדלקמן ח"ב.

היינו, שנוסף על הטעם העיקרי על מה שהתורה מתחלת באות בי"ת — שהוא מה שהתורה עצמה (כמו שנתלבשה בעולם) היא ענין הב' (כנ"ל), הנה ענין זה (מה שהתורה מתחלת באות בי"ת) הוא גם הוראה באופן לימודה, שלימוד התורה צריך להיות ענין הב', כדלקמן שם.

(א) בכל הדרגות דתורה:

בענינם של שתי הבחינות שבתורה (דלעיל מתחלת הסי"ק) — מה שהיא תורתו של הקב"ה, ומה שנמשכה בעולם — שני אופנים:

בדרגת התורה שבעולמות — ענינם של שתי בחינות אלו הוא: תורתו של הקב"ה — היא

שנאמרו על זה (שהתורה מתחילה באות ב' דוקא) שייכים גם בנוגע לאוה"ע — כי עיקר הטעם על מה שהתורה מתחילה בב' הוא (כנ"ל) מפני שהתורה שבעולם היא בחינה שני', וטעם זה שייך בישראל דוקא, כדלקמן סק"ד.

השייכות של כמה טעמים (שנאמרו על מה שהתורה מתחילה בב') לטעם העיקרי דלעיל, היינו: איך שטעמים אלו הם נובעים ומסתעפים מזה שהתורה שבעולם היא בחינה שני' — ראה לקמן סק"ב.

ההוכחה לזה שטעמים אלו אינם טעמים בפ"ע והם רק נובעים ומסתעפים מהטעם דלעיל — ראה לקמן סק"ג.

א. בחינה השני':

עצמותה של התורה היא — מה שהיא תורתו של הקב"ה, אשר "לית³⁰³ מחשבה תפיסא בי כל". אלא שאח"כ "נסעה וירדה"³⁰⁴ בהשתלשלות העולמות, עד שנתלבשה בעניני עוה"ז הגשמי, באופן שנוכל לקרוא בה וללמוד אותה בהבנה והשגה (ולקיים מצותי').

ולכן התחלת התורה היא באות בי"ת (אות השני') — כי התורה שאנו קוראים ולומדים, היא בחינה השני' דתורה. היינו: שבחינה הראשונה דתורה, ה"אל"ף" שלה, היא — מה שהיא תורתו של הקב"ה; ומה שנמשכה ונתלבשה בעולם — היא בחינה השני' שבה, ה"בי"ת" דתורה³⁰⁵.

ומה שגם התורה כמו שהיא למעלה (תורתו של הקב"ה) מתחלת באות בי"ת — הוא, לפי שענין הנ"ל (שבתורה יש שתי בחינות) הוא בכל הדרגות דתורה, כדלקמן ח"א.

* * *

שניתנה לנו (אף שנסעה וירדה כו"ו עד שנתלבשה בעניני עוה"ז) היא "תורתו", תורת הקב"ה (לקו"ש חס"ו שם ובע' 5). (331) ולכן: אצל אוה"ע מתחלת התורה באות אל"ף — לפי שענין זה שבתורה (מה שהיא תורתו של הקב"ה) אינו שייך להתורה שהם לומדים, כדלקמן סק"ד. (332) לקו"ש שם.

התורה באל"ף. (327) תקו"ז בהקדמה — פתח אלי. (328) לשון אדה"ז בתיא פ"ד. (329) בכל הבא לעיל — ראה לקו"ש ח"ה ע' 13 בהערות. חס"ו ע' 3. (330) כלשון ברכת התורה, גונתן לנו את תורתו — שהקב"ה נתן לנו את תורתו (תורתו של הקב"ה) — כי עצמותה של התורה

ולכן, מה שהתורה מתחלת באות בי"ת הוא (לא רק בתורת הבריאה, אלא) גם בכל הדרגות דתורה³³³, גם בהתורה דאצילות ושלמעלה מאצילות³³⁴ — כי המשכת התורה בכל דרגא ודרגא (גם בדרגא הכי עליונה) הוא ענין השני שבה³³⁵, הבי"ת דתורה³³⁶.

(ב) ענין הבי"ת בלימוד התורה:

מה שהתורה מתחלת באות בי"ת, הוא לא רק ענין בהתורה גופא — מה שהתורה שנמשכה בעולם הוא ענין השני שבה, הבי"ת דתורה (כנ"ל בתחילת הס"ק) — אלא גם הוראה באופן לימודה. והביאור בזה:

מכיון ש(גם) התורה שנמשכה בעולם (באופן שנוכל ללמוד אותה בהבנה והשגה), עצמותה (דתורה זו גופא) היא מה שהיא תורתו של הקב"ה שלמעלה מהשכל (כנ"ל שם) — לכן, גם לימוד התורה של האדם צריך להיות באופן כזה, אשר לכל לראש — תהי' אצלו המסירה והנתינה לעצמותה של התורה שלמעלה מהשכל [דוהו"ע ברכת התורה שלפני לימוד התורה³³⁷, שהוא הרצון „להתעצם ולהתדבק“ בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא

בחינת התורה שבאצילות³³⁸, והמשכתה למטה — היא בחינת התורה כמו שנמשכה בעולם הבריאה (ולמטה יותר).

[ולפי אופן זה: הטעם מה שהתורה מתחלת בבי"ת (אות השני) הוא³³⁹ — לפי ש„לא“³⁴⁰ דברה תורה באצילות אלא בבריאה“ ו„נקראת“³⁴¹ תורת הבריאה“];³⁴²

אבל בפרטיות, שתי הבחינות (דלעיל) שבתורה הן בכל הדרגות דתורה, גם בדרגת התורה שבאצילות (ולמעלה יותר). דמכיון שגם עולמות הכי עליונים (עולם האצילות, ועולמות הא"ס שלמעלה מאצילות) הם באין ערוך לגבי א"ס ב"ה, „נותן התורה“³⁴³ — לכן, המשכת התורה בכל עולם (גם בעולם הכי עליון), היא ע"י שמתלבשת בה „כלים“ וה„אותיות“ המתאימים לאותו העולם.

ובמילא נמצא, שגם בהתורה שבעולמות הכי עליונים — שתי בחינות: בחינה הראשונה, האל"ף דתורה, היא — דביקותה והתאחדותה עם „נותן התורה“ (שלמעלה מאותיות); והתלבשותה בהאותיות (שבכל עולם) — היא בחינה השני' שבה, הבי"ת דתורה.

(בברכת התורה) „ונתן לנו את תורתו“, שהתורה שניתנה לנו היא אותה התורה כמו שהיא למעלה • ובאותו הסדר (לקו"ש חט"ו ע' 2).

וראה גם פתיחת הרמב"ן ע"ת: שקדמה לבריאת העולם . . כמו שבה לנו בקבלה שהיתה כתובה כו' משה כסופר המעתיק מספר קדמון כו' (לקו"ש שם הערה 18). (340) והגם שבתורה יש (גם) ענינה הראשון, כמו שהיא למעלה מהמשכה בדרגות (עולמות) — יש לומר: מה שהתורה מתחלת באות ב' — שייך, כמובן, דוקא לאחרי שנמשכה באותיות. ומכיון שענין האותיות דתורה הוא מה שנמשכת בכל דרגא (עולם) ע"י ה„אותיות“ המתאימים לאותה הדרגא (כנ"ל בפנים) — הרי נמצא, דכשמדברים בענין האותיות דתורה (באיזה אות צריך להיות התחלתה), מובן שפיר מה שמתחלת באות ב', מכיון שבתורה זו (המשכתה כהדרגות ע"י ה„אותיות“ שבהם) הוא ענין השני שבה. (341) לקו"ש שם ע' 3. (342) כלשון חז"ל ברכו

וראה גם לקו"ש ח"ה שם. (332*) ראה במילואים. (333) כ"ה בלקו"ש ח"ה שם. ולהעיר, שגם בלקו"ש חט"ו שם — אף שבכללות השיחה מבאר שגם בחינת התורה דאצילות (ודעולמות הא"ס שלמעלה מאצילות) היא בכלל בחינה ה' (המשכת התורה בעולמות) — מובא שם (ע' 1) הפירוש „ועל תורתך באצילות שלמדנו בבריאה“, שבחי התורה דאצילות היא „תורתך“. וראה גם שם ע' 2, (נעתק לקמן הערה 339) בפירוש „ונתן לנו את תורתו“. (334) בלקו"ש חט"ו שם ע' 4 (נעתק לקמן סק"ב ח"א), דמ"ש בכהאריו"ל (שבהערה הבאה) דמה שהתורה מתחלת בבי"ת מורה על בחינת „תורת הבריאה“ הוא ענין שנפעל בהתורה שהוא לומדה (שנעשית בבחי' נפרד), וענין זה מסתעף מהטעם (שבס"ק זה) שהתורה שנמשכה בעולם היא בחינה השני'.

אבל בלקו"ש ח"ה שם, שהענין ד„תורת הבריאה“ שבהאריו"ל שם — ענין זה גופא הוא הענין (שבס"ק זה) שהתורה שנמשכה בעולם היא בחינה השני'. וראה לקמן הערה 368. (335) ל"ת להאריו"ל ר"פ בראשית. וראה מדבר קדמות להחיד"א מע' תי"ו אות ט'. (336) לקו"ש ח"ה שם. (337) להעיר גם מקו"א בתניא קס, ב ואל"ך. (338) להעיר מהמובא לעיל הערה 277. וצריך בירור. (339) וכמוכח ממי"ש

(*) היינו, ש„תורתו“ קאי על התורה כמו שנמשכה בעולמות עליונים — שהרי בעצם התורה שלמעלה מבחי' המשכה, היא למעלה מבחי' אותיות (כנ"ל בפנים), ובמילא אין שייך שהתחלת דבחינה זו היא באות ב'. וראה לעיל הערה 333.

התורה" ³⁴¹]. ולאחרי זה — ילמוד את התורה בהבנה והשגה.

הם נובעים מהטעם (העיקרי) דלעיל ³⁴⁰. והביאור בזה:

וזהו מה שהתורה מתחלת באות בי"ת (בנוגע הענין דלימוד התורה ³⁴²) — בכדי לרמוז שלימוד התורה בהבנה והשגה הוא ענין השני הבי"ת דתורה ³⁴³; וענין הראשון, האל"ף דתורה, הוא — המסירה ונתינה לעצמותה של התורה שלמעלה מהשכל ³⁴⁴.

כשלימוד התורה של האדם הוא באופן כזה שנגרש אצלו שהתורה שהוא לומד הוא הבי"ת דתורה (ענין ראשון שבה) — עי"ז נעשה עילוי גם בהתורה שנלמדת על ידו; בפעולתה באדם הלומדה; ובפעולתה בעולם.

ב. טעם העיקרי ושאר הטעמים:

וג' ענינים אלו — שנעשים ע"י ההרגש שהתורה שנמשכה ונתלכשה בעולם היא הבי"ת דתורה (שהוא טעם העיקרי על מה שהתורה מתחלת בבי"ת) — מתבטאים בג' טעמים הנ"ל:

הטעם העיקרי על מה שהתורה מתחלת באות בי"ת, ולא באות אל"ף — הוא (כגיל סק"א), מפני שהאל"ף דתורה (ענין הראשון שלה) הוא מה שהיא תורתו של הקב"ה, ומה שהיא בציוור כזה שאנו יכולים ללמוד אותה בהבנה והשגה — הוא הבי"ת דתורה (ענין השני שבה).

בהטעם מה שב' רומז על בריאה — מתבטא העילוי (שנעשה ע"י הרגש הנ"ל) בהתורה שנלמדת ע"י האדם, כדלקמן ח"א:

ושאר הטעמים שנאמרו על זה שהתחלת התורה היא באות בי"ת

בהטעם מה שב' רומז על ברכה — מתבטא פעולת התורה (כשנלמדת בהרגש הנ"ל) באדם הלומדה, כדלקמן ח"ב:

— וכמו ³⁴⁵: (א) לפי שא' מורה על אצילות וב' על בריאה, והתורה שאנו לומדים היא תורת הבריאה ³⁴⁶; (ב) לפי שא' היא „לשון" ³⁴⁷ ארירה, וב' היא „לשון" ³⁴⁸ ברכה ³⁴⁹; (ג) לפי שהעולם דומה לצורת אות בי"ת, שהוא מסובב משלש רוחותיו ורוח צפונית אינה ³⁵⁰ מסובבת ³⁵¹ —

ובהטעם מה שהעולם דומה לב' — מתבטא פעולת התורה (כשנלמדת בהרגש הנ"ל) בעולם, כדלקמן ח"ג.

(א) העילוי בהתורה:

כשלימוד התורה של האדם הוא באופן כזה שנגרש אצלו שהתורה שהוא לומד (בהבנה

כתורה תחלה (כ"מ פה, ריש ע"ב, ושי"ג). (343) בי"ת אר"ח סמ"ז ד"ה ומ"ש דאמר. (344) וזהו גם מהטעמים על מה שהתחלת הקריאה דפי בראשית היא בשמח"ת (לאחרי הקפות): ע"י הרקודים דשמח"ת „לוקחים" את עצם התורה שלמעלה מהשכל, מה שהיא מיוחדת עם „נותן התורה"; ולאחרי הכנה זו — גם בהקריאה (והלימוד) דתורה נרגש שזה (הקריאה והלימוד) הוא ענין השני, הבי"ת דתורה (לקו"ש שם ס"ע 5 ואילך). (345) טעם זה הוא טעם נוסף, כי באם התורה מצד עצמה צריכה להתחיל באות א' — אין שייך שהתחלת התורה (נוסא) תהי' באות א' (רק) מצד זה שלימוד התורה (של האדם) הוי"ע השני, ומהו מוכח, שעיקר הטעם על מה שהתורה מתחילה בבי"ת הוא מפני שהתורה גוסא (כמו שנמשכה באותיות בעולמות) היא בחינה השני, כג"ל ח"א (כ"מ בלקו"ש שם ע" 3). (346) לכאורה צ"ל, שכ"ה גם בנוגע לכל הטעמים שנאמרו על זה, כי:

בא (ראה לקמן סוסק"ד ובהערה 380, 381) — היא בנוגע (כמעט) כל הטעמים.
 (ב) מכיון שטעם זה (דלעיל סק"א) הוא הביאור הפשוט (והעיקרי) — הרי מוכרח (ראה הערה 351) שכל הטעמים שייכים לטעם זה. (347) לשון הירושלמי שבהערה 1. (348) תדבאר שבהערה 1. ובלקו"ש שם (הערה 1) מציי"ן גם לשאר המקומות שבהערה הנ"ל — אף שבמקומות אלו מדובר (לא בענין התחלת התורה, כי אם) בענין שהעולם נברא בב'. ולהעיר גם מלקו"ת ראה י"ט, ריש ע"ב (הובא בלקו"ש שם): „התורה מתחלת בבי"ת כו"י, ומציי"ן שם לומר שבהערה הנ"ל אף שבזה שם מדבר בענין בריאת העולם). (349) ב"ב כה, ריש ע"ב. וראה גם סודר"א פ"ג, זח"ג קעח, ריש ע"ב, ובכ"מ. (350) מדרש הנעלם לשה"ש (בוהר חדש — ס, ד). רבותינו בעה"ת (דעת זקנים והדר זקנים) וחוקוני ר"ם בראשית. (351) ידוע ההוכחה מ"ששטנ"ו,

והשגה) היא הביית תורה, ענין השני שבה — נעשה עייז עילוי גם בהתורה שגלמדת על ידו.

(ב) בפעולתה בהאדס:

כשלימוד התורה של האדם הוא באופן ד"זכה" היינו: שהתורה שהוא לומד היא זכה אצלו³⁵² — שנרגש אצלו שההבנה וההשגה שלו היא הביית תורה, ואילו האל"ף תורה הוא קדושת התורה שלמעלה מהשכל — אוי התורה שלומד „נעשית לו סם חיים“³⁵³;

משא"כ כאשר הלימוד שלו הוא באופן ד"לא זכה", היינו: שאינו מרגיש את קדושת התורה שלמעלה מהשכל, ולכן הוא חושב שההבנה וההשגה שלו היא האל"ף תורה — אוי התורה שלומד „נעשית לו סם מיתה“³⁵⁴.

וחילוק זה שבפעולת התורה על האדם הלומדה — מרומז בהטעם (הב' שבתחילת הס"ק) שא' היא לשון אריה וב' היא לשון ברכה:

כאשר לימוד האדם הוא באופן שההבנה וההשגה שלו היא אצלו האל"ף תורה — אוי, התורה שלומד „נעשית לו סם מיתה“, וזהו מה שאל"ף הוא לשון אריה;

וכאשר לימוד התורה שלו הוא באופן שההבנה וההשגה שלו היא אצלו הביית תורה — אוי, התורה שלומד „נעשית לו סם חיים“, וזהו מה שביית הוא לשון ברכה³⁵⁵.

(ג) בפעולתה בהעולם:

כשלימוד התורה של האדם הוא באופן כזה שהוא מרגיש (בהתורה שלומד) את הקב"ה גותן התורה — אוי התורה שלומד פועלת

דכאשר חסר לו הרגש זה, וחושב שהתורה שלומד בהבנתו והשגתו היא האל"ף תורה (ענין הראשון שלה) — אוי, התורה שהוא לומד היא בבחינת „נפרד“ ח"ו מאלקות³⁵⁶ (ועד אשר יכול להיות ממנה יניקה לחיצונים³⁵⁷); משא"כ כשיש לו הרגש הנ"ל — שהאל"ף תורה (ענין הראשון והעיקרי תורה) הוא מה שהיא תורתו של הקב"ה שלמעלה מהשכל, ואילו ההבנה וההשגה תורה הוא (רק) הביית (ענין השני) תורה — אוי, גם התורה שהוא לומד בהבנתו והשגתו היא מיוחדת בתכלית עם גותן התורה.

וחילוק זה — מרומז בהטעם (הא' שבתחילת הס"ק) שא' רומז על אצילות וב' על בריאה, והביאור בזה:

אצילות הוא עולם האחדות, ובעולם הבריאה מתחיל ענין הפירוד³⁵⁸. ונמצא, שבטעם זה — שא' רומז על אצילות, וב' על בריאה — מתבטא פעולת הרגש האדם (אם הרגשתו היא דמה שהוא מבין ומשיג הוא האל"ף תורה, או שהוא מרגיש דמה שהוא מבין ומשיג הוא הביית תורה) על התורה שגלמדת על ידו:

התורה שהאדם לומדה באופן כזה שנעשית בבחי' נפרד ח"ו מאלקות — שייכת לאות ב' ³⁵⁹ שרומז על עולם הבריאה, לפי שבעולם הבריאה מתחיל ענין הפירוד;

והתורה שהאדם לומדה באופן כזה שהיא מיוחדת עם גותן התורה — שייכת לאות א' ³⁶⁰

352 בלקו"ש שם ע' 4 מציינ לאוה"ת בראשית יא, א. ע"ש. (353 ראה הלי' תית לאוה"ז ס"ד ס"ג: שמוסיף כח בקליפות לפי שעה, וכיומא עב, ב: נעשית לו סם כו', ואף שזהו רק בנוגע לפעולתה על האדם — כדיוק לשון רז"ל „נעשית לו“ — מ"מ, היא נעשית סם כו' (לקו"ש שם הערה 34. וראה בהגסמן שם, וראה כך ב' ע' תסד הערה 252). (354 ראה ע"ח ש"מ"ג הקדמה להדרוש, ובכ"מ. (355 ראה במילואים. (356 לקו"ש שם ע' 4. (357 סה"מ תשי"א ע' 51. (358 יומא עב, ב. וראה

שכל הפירושים שבאותה התיבה (וכן באותו הענין) שייכים זל"ז (לקו"ש ח"ג ע' 782. ובכ"מ). ומה מוכן גם בנדו"ד — שג' פירושים (טעמים) אלו הם גובעים ומסתעפים מהפירוש הפשוט (כזה שהתורה מתחילה בב'), הוא הטעם דלעיל סק"א (לקו"ש שם ס"ע 3).

ולכאורה הכוונה: דע"פ הכלל שכל הפירושים שייכים זל"ז, הגה מזה גופא שטעם זה הוא ביאור הפשוט — מוכח (נוסף על ההוכחות דלקמן סק"ג) שכל הטעמים שנאמרו בזה שייכים לטעם זה.

ב. מזה שבנוגע לאוה"ע מתחילה התורה
באל"ף³⁵⁵, כדלקמן סק"ד.

זיכור גם בהעולם, שיורגש בו שיש בעה"ב³⁵⁶
לכירה זו.

(א) הקושי בטעם הראשון:

באם כל הטעם על זה מה שהתורה מתחלת
באות ב' הוא לפי שב' רומז על בריאה, יקשה:
למה גם התורה שבאצילות (ושלמעלה יותר)
מתחילה בב'??

ומזה מוכרח³⁵⁷, שהטעם העיקרי על מה
שהתורה מתחילה בב' הוא לפי שהתורה שבכל
העולמות (גם באצילות, ולמעלה יותר) היא
בחינה השני' (וכנ"ל סק"א ח"א); ומזה מסתעף
הטעם דב' רומז על בריאה, כנ"ל סק"ב ח"א³⁵⁸.

(ב) הקושי בטעם השני:

הקושי שבטעם השני (המובא בתחלת הס"ק)
— שב' היא "לשון ברכה", משא"כ א' היא
"לשון ארירה":

כמה תיבות המתחילות באות ב' ותוכנם
הו"ע דהיפך הברכה³⁵⁹. ולאידך גיסא: כמה
תיבות המתחילות באות א', שתוכנם הו"ע דטוב
וברכה. ולמה אומרים שא' היא "לשון ארירה"³⁶⁰
וב' היא "לשון ברכה"³⁶¹?

ומזה מוכח, שהטעם העיקרי על מה שהתורה
מתחילה באות ב' הוא — לפי שהתורה שנמשכה
בעולם היא ה"ב"ית" (ענין השני) דתורה (כנ"ל
סק"א); ומה שאמרו דמה שהתורה מתחלת בב'
הוא לפי שב' היא לשון ברכה — הוא מסתעף
מטעם הנ"ל: דכאשר לימוד התורה של האדם

וענין זה — מרומז בהטעם (הג') שבתחילת
הס"ק) (שצורת) אות ב' רומזת על העולם.
והיינו, דכאשר לימוד התורה של האדם הוא
באופן כזה שההבנה וההשגה שלו היא תבנית
דתורה (כי נרגש אצלו שהאל"ף דתורה הוא
הקב"ה נותן התורה) — אזי, התורה שלומד
פועלת זיכור (באות ב'³⁶²) בהעולם המרומז
באות ב'³⁶³

וזהו גם מה שהדמיון דהעולם לצורת אות
ב' הוא בזה שהוא מסובב משלש רוחותיו
ורוח צפונית אינה מסובבת (כמובא לעיל בתחילת
הס"ק) — לפי שפעולת התורה (כשנלמדת
בההרגש שהתחלתה היא בב"ית) על העולם
המרומז באות ב' — הוא³⁶⁴, מה שנתקן ונשלם
הענין³⁶⁵ דרוח צפונית שאינה מסובבת³⁶⁶.

ג. והוכחה שהם רק טעמים מסתעפים:

ההוכחה שג' הטעמים דלעיל (סק"ב) על מה
שהתורה מתחלת באות ב' — (א) לפי שהתורה
שאנו לומדים היא "תורת הבריאה", (ב) לפי
שב' היא "לשון ברכה" (משא"כ א' היא "לשון
ארירה"), (ג) לפי שהעולם דומה לב' — אינם
טעמים עיקרים, והם רק נובעים ומסתעפים
מהטעם (דלעיל סק"א) שהתורה שבעולם היא
בחינה שני' (כנ"ל סק"ב) — היא הוכחה
כפולה³⁶⁷:

א. מהקושי שבכל אחד מג' טעמים אלו³⁶⁸,
כדלקמן ח"א-ג.

בתחלת השיחה (ס"ב) מקשה על כל אחד מג'
הטעמים, ומזה נובע: מהתרגום לתלמי המלך — ראה
סק"ד] מוכיח אח"כ (ס"ז) שטעם העיקרי (על מה
שהתורה מתחילה בב') הוא טעם אחר, ומבאר (ס"ח)
שטעמים אלו הם מסתעפים מטעם זה. (366) הוכחה
זו היא רק בנוגע לטעם הב' והג', משא"כ בנוגע
לטעם הא' — הרי גם לפי טעם זה מובן מה שבנוגע
לאוה"ע מתחילה התורה באל"ף [שהרי גם בחינת
התורה שבעולם האצילות אינה אצלם], כדלקמן סק"ד
ובהערה 375. (367) לקו"ש שם ע' 2. (368) ראה
במילואים. (369) כקושיית הראב"ע בהקדמתו
לפירושו עה"ת (וראה תפארת ישראל להמהר"ל פל"ד).

לעיל הערה 353, שבעיקר קאי על פעולתה על האדם
— שבענין זה (פעולתה בהאדם) מדובר בפנים
(בחלק זה). (359) ראה במילואים להערה 362.
(360) ראה במילואים. (361) לקו"ש שם ע' 5.
(362) ראה במילואים. (363) ראה פרדריא (ועד"ו)
במדרש הגעלם בחזקוני שבהערה (350) בענין מה
שהעולם פרוץ מצפוננו: "ומשם רעה יוצאת לעולם
שנאמר (ירמי א, יד) מצפון תפתח הרעה". [וראה
גם לעיל ס"א סק"ב, שרוח צפון נשאר פתוח מורה
שאמטר להיות יניקה לחיצונים]. (364) עוד
הוכחה לזה — ראה לעיל הערה 351. (365) כ"מ
מהמשך הענינים שבלקו"ש שם (חט"ו בתחלתו):

הוא בהרגש זה שהתורה שהוא מבין ומשיג היא הבי"ת דתורה — אזי, התורה שלומד פועלת בו ברכה, כנ"ל סק"ב ח"ב³³¹.

(ג) הקושי בטעם השלישי:

מההוכחות שטעם השלישי (המובא בתחלת הס"ק) על מה שהתורה מתחלת בב' — לפי שהעולם דומה לצורת אות ב' — אינו טעם עיקרי והוא רק מסתעף מהטעם דלעיל סק"א:

בריאת העולם היא ע"י התורה³³² ובשביל התורה³³³, ולא להיפך ח"ו. ובמילא: באם מצד הסדר דתורה הוצרך להיות התחלתה באות הראשונה (אות אל"ף) — אין שייך שיהי' שינוי בהסדר דתורה בכדי להתאים התחלתה לצורת העולם³³⁴.

בהתורה שישראל לומדים — ניתן בה גם בחינת תורתו של הקב"ה, שלמעלה מעולמות³³⁵, משא"כ בהתורה שאוה"ע לומדים — אין בה בחינה זו³³⁶, וכל שייכותם לתורה היא רק לבחינת התורה שנתלבשה בעולם³³⁷.

וזהו מה שאצל ישראל מתחלת התורה באות ב', ואצל אוה"ע באות אל"ף — כי בישראל, מכיון שיש להם (בהתורה שלומדים) גם בחינת התורה שלמעלה מעולמות — נמצא, שהאל"ף דתורה, ענין הראשון שבה הוא — מה שהיא תורתו של הקב"ה, למעלה מעולמות. ואילו בחינת התורה שנתלבשה בעולם (מה שלומדים אותה בהבנת והשגת השכל) היא (אצלם) ענין השני שבתורה, הבי"ת שבה.

ד. אצל אוה"ע — התחלת התורה באל"ף:

„מעשה בתלמי המלך שכינס שבעים ושנים זקנים כו' ואמר להם כתבו לי תורת משה רבכם, נתן הקב"ה בלב כל אחד ואחד עצה והסכימו כולן לדעת אחת וכתבו לו אלקים בראשית³³⁸”.

ומזה עשה הקב"ה נתן בלב כולם שיתרגמו לו

ככלל. וראה לעיל סק"א ח"א ובהערה 332. (376) וכמ"ש בברכת התורה „אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו“, שבחינת „תורתו“ (של הקב"ה) ניתנה רק לנו (לקו"ש חט"ו ע' 5). (377) ואפילו כבחינה זו — „עכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה“ ומותרים ללמוד רק בשבע מצות דידהו (סנה' גט, א. רמב"ם ה"ל מלכים פ"י ה"ט), היינו: שלימוד התורה שלהם הוא רק בכדי לדעת את המעשה אשר יעשון, ולא לשם לימוד התורה עצמה (ראה לקו"ש שם). (378) בכל הבא לעיל — ראה לקו"ש ח"ה שם. חט"ו ע' 2 ו' 5. וראה שיחת ש"פ בראשית תשכ"ה

וכן הקשה בתדב"ר שבהערה 1. וראה מפרשי הירושלמי וב"ר שבהערה הנ"ל. (369) ראה לעיל ס"ב סק"ב ובהערה 33 תירוצ על זה. וראה במילואים. (370) לקו"ש שם ע' 1. (371) ב"ר בתחלתו. זח"ב קסא, א. (372) אותיות דרע"ק ב'. פירש"י ומדרש לקח טוב (פס"ו) ר"פ בראשית. ועור. (373) מגילה ט, א. (374) ההוכחה לזה (בפרטיות) — ראה לקמן בפנים ובהערות 380, 381. (375) בלקו"ש ח"ה שבהערה 329 מרובר ע"ד בחינת תורה שבאצילות, שלמעלה מעולמות בי"ע; ובלקו"ש חט"ו (שבהערה הג"ל) — ע"ד תורתו של הקב"ה שלמעלה מעולמות

* * *

סיפור הנ"ל — שנתן הקב"ה בלב כולם

וכן הקשה בתדב"ר שבהערה 1. וראה מפרשי הירושלמי וב"ר שבהערה הנ"ל. (369) ראה לעיל ס"ב סק"ב ובהערה 33 תירוצ על זה. וראה במילואים. (370) לקו"ש שם ע' 1. (371) ב"ר בתחלתו. זח"ב קסא, א. (372) אותיות דרע"ק ב'. פירש"י ומדרש לקח טוב (פס"ו) ר"פ בראשית. ועור. (373) מגילה ט, א. (374) ההוכחה לזה (בפרטיות) — ראה לקמן בפנים ובהערות 380, 381. (375) בלקו"ש ח"ה שבהערה 329 מרובר ע"ד בחינת תורה שבאצילות, שלמעלה מעולמות בי"ע; ובלקו"ש חט"ו (שבהערה הג"ל) — ע"ד תורתו של הקב"ה שלמעלה מעולמות

על זה (בתורת אמת), לא הי' מתקבל אצל תלמי המלך אפילו טעם אחד!"

ומזה מוכרח"י, שכל הטעמים שנאמרו בזה אינם טעמים מספיקים, והם רק נובעים מהטעם העיקרי (דלעיל סק"א) שבחינת התורה שנתלבשה בעולם היא בחינה השני' דתורה.

ומכיון שבנוגע לתלמי (אה"ע) אין שייך טעם זה — כי בנוגע לאוה"ע, התורה שנמשכה בעולם היא (אצלם) בחינה הראשונה (כנ"ל) — לכן הוצרכו"י לכתוב לו "אלקים ברא בראשית", התחלת התורה באל"ף."

שיכתבו לו (לתלמי) אלקים ברא בראשית, היא הוכחה נוספת"י אשר כל הטעמים שנאמרו על מה שהתחלת התורה היא באות בי"ת אינם טעמים מספיקים והם רק נובעים מהטעם העיקרי (דלעיל סק"א) שבחינת התורה שנמשכה בעולם היא הבי"ת (ענין השני' דתורה):

באם גם שאר הטעמים הם טעמים מספיקים מצד עצמם — הי' אפשר לכתוב לו "בראשית ברא אלקים" ולבאר לו דמ"ש בסגנון זה הוא מפני שאין ראוי שהתורה תתחיל באות אל"ף, והרי לא יתכן לומר שמכל הטעמים שנאמרו

דתלמי המלך (שכל שאר הטעמים אינם טעמים מספיקים מצד עצמם) — שני פרטים: א) מזה שהטעמים לא היו מתקבלים אצלו — מוכרח, שאינם שייכים לאוה"ע (כנ"ל בפנים ובהערה הקודמת). ב) עצם העובדא — שהקב"ה נתן בלב כולם (ובפרט שזה הי' נס) שיכתבו לו "אלקים ברא בראשית", התחלת התורה באל"ף — מכריח, שזהו ענין אמיתי, כי בנוגע לאוה"ע מתחילה התורה (באמת) באל"ף (כ"מ בלקו"ש שם). (382) בשיחה שבהערה 378 (נעתק בערך הג"ל שם): דמכיון שב"ג אסורים בלימוד התורה מצד עצמה [אפילו בבחינת התורה שניתנה בשכל] ומותרים ללמוד רק בכדי לדעת את המעשה (כנ"ל הערה 377) — הנה באם היו מתרגמים התורה כמו שמתחלת בבי, היינו: שהיו נותנים לאוה"ע בחינת התורה כמו שהיא מצד עצמה [ועד לבחינת התורה שלמעלה מהשכל] — היו מכשילים אותם באיסור, ולכן הוכרחו לתרגם עבורם באופן שהתחלת התורה היא באל"ף. (383) לקו"ש חט"ו שם.

(נעתק בערך אוה"ע — כך בי ע' שנה) עוד פרטים בענין זה. (379) היינו: נוסף על ההוכחה מהקושי שבכל אחד מג' הטעמים (כנ"ל סק"ג), ומזה שהטעם דלעיל סק"א הוא הביאור הפשוט (כנ"ל הערה 351). (380) היינו: שבאם טעמים אלו היו טעמים מספיקים מצד עצמם — אזי, היו בודאי מתקבלים (עכ"ם טעם אחד מהם) גם אצל תלמי המלך.

ומכיון שהוצרכו לנס (שיתן הקב"ה בלב כולם שיכתבו לו אלקים ברא בראשית), שזה מוכיח שכל טעמים אלו לא היו מתקבלים אצל תלמי (אף שהם טעמים אמיתיים שנאמרו בתורת אמת),

הנה זה גופא (מה שאפילו טעם אחד מכל טעמים אלו לא הי' מתקבל אצלו) מוכיח — שכל טעמים אלו אינם שייכים אליו [כי עיקרם של טעמים אלו הוא כמו שהם נובעים ומסתעפים מהטעם דלעיל סק"א, ששייך רק לישראל], ולכן לא היו מתקבלים אצלו (כ"מ בלקו"ש חט"ו שם). (381) בההכרח מהסיפור

כחיא ענין זה הוא כהי דבראשית שבהתחלת התורה; ורק שנים נרגש בה (וברובו בזה שבי הא את השני) שייכות לגוהן התורה — אליף. וראה לעיל כיב סקיג כחיא ובהערה 48.

333) צרך ביאור שהשיכות דא ובי שבטעם זה [כא רכז על אצילות ובי על בראה] לענינם של שתי אותיות אלו ככו שהם בטעם העיקרי [שמכנו נובע וכפתקף זה] היא, לכאורה באופן הפוך: שהביית שבטעם זה הוא כסובב כהאליף שבטעם העיקרי (וכאשר הלימוד הוא באופן האליף, שחושב שהתורה שלוכד בהבנתו והשנתו היא האליף דתורה. ענין הראשון שלה — כזה כפתקף, שהתורה שלוכד היא כחיי בית (בראה פירוד); והאליף שבטעם זה הוא כסובב כהביית שבטעם העיקרי (וכאשר הלימוד שלו הוא באופן דביית שבטעם שהבנתו וההשגה דתורה הוא ענין השני (הביית) שבה — כזה כפתקף, שהתורה שלוכד היא כחיי אליף (אצילות, אחרות)).

וצרך ביאור: כדוע האליף והביית שבהכסובב הם באופן הפוך ככבו שהם בהסויבה, שמהאליף נעשה בית וכהביית נעשה אליף?

ואולי יש לומר: ענינם של האליף והביית בטעם העיקרי הוא: האליף כורה על גוהן התורה, והביית על התורה ולפיו: כשליכוד התורה של האדם היא באופן שנגש אצלו שהבנתו וההשגה היא הביית דתורה (כי ענין הראשון והעיקרי שלה הוא מה שהיא תורתו של העבית) — הרי הענין בזה הוא, שבהתורה הנלמדת באופן זה יש גם האליף דתורה, גוהן התורה, ולאידך: כשליכוד התורה של האדם היא באופן שנגש אצלו שהבנתו וההשגה היא האליף דתורה (לפי שאינו מרגיש שיש ענין בתורה שלמעלה כזה) — הרי הענין בזה הוא, שבהתורה שנלמדת באופן זה יש רק הביית דתורה.

ועפיו אחי שפיר, שהאליף והביית שבהכסובב הם בהתאם להאליף והביית שבהסויבה: וכאשר לימוד התורה היא באופן שנגש בה רק הביית דתורה — זה פועל, שהתורה הנלמדת עיי האדם נעשית כחיי בית — כריאה פירוד; וכאשר הלימוד היא באופן שנגש בה (גם) האליף דתורה — זה פועל, שהתורה הנלמדת עיי האדם היא בבחינת אליף — אצילות, אחרות**.

(*) וכפרט שבהטעם המסתתף טעם העיקרי בנוגע להאדם (ולקטן חייג, האי והבי) שבהכסובב הם בהתאם לכמו שהם בהסויבה: שהמסובב מהלימוד באופן האליף הוא אליף לשון אריות והמסובב מהלימוד באופן דביית הוא בית לשון ברכה, כולקטן סם ונעידו הוא גם בהטעם המסתתף בנוגע להפולסם ולקטן חייג, שמהלימוד באופן דביית נעשה בעולם הכנין דביית, כולקטן הערה 362);
ובהטעם המסתתף בנוגע להתורה הנלמדת עיי האדם (שבחלק הנוכחי) האי והבי שבהכסובב הם באופן הפכי מכמו שהם בהסויבה?

(**) ומה שבהטעם המסתתף בנוגע להאדם (ולקטן

בוהה על הלה רישין כוסף; וייל כיב הרי" שג אהיות אלו הם היס גלגלה ורדליא ולכאורה הרי אפשר לריק כהלשון וייל כיב הרי" שפירוש זה הוא טוהה כפירוש הרביו אבל — אינו כי בהסך הענין שם (די אלה) כוהבו; ודרכו הוא ענין הלה רישין .. ענין ורדליא, וכוה כשכע לוריא, שביאור זה (שג אהיות אלו הם היס גלגלה ורדליא) כיווד על כייס הרביו שרבי הוא הלה רישין.

ולהגיד ככייס באהיות שם די אכה (בענין החילוק שבין רכב לשעשועים); וגם לככייס הרביו ורכב וזה הלה רישין יל כי גב כי רישין כרי, נעידל כרי. וכוה ככעני, שפירוש הנכוס כהלה רישין שברביו הוא באופן האי שבהגה הקודמת — ביאור האי שפגיות על זה פחות (ככוד לכאר החילוק שבין רכב לשעשועים) עייט לופר שהפירוש כהלה רישין (ברביו) הוא באופן רבי שבהגה הקודמת — ביאור רבי שפגיות והאיכ כוסף כעוד יש לוברי, שאין הברח לתוש כויל — כי החילוק בין רכב לשעשועים אפשר לכאר גם לפי פירוש הפשוט (אופן האי) כהלה רישין.

ולהעיר, וככייס שם כהעוד יש לוברי — כשכע, וכה שהלה רישין הם נרינו (ראה לקטן בגיטה) — הוא גם לפי אופן האי.

בהערה גוג יש להוסיף:

באהיות שבהגה רבאנו, עיי כי השיכות אלו נכסך כחיי חיי שוהו ענין השוובה רבי תשוב הו עלאה לכני יודי, ודין, שבהתלה אכור שהשכבת כחיי חיי היא, עיי כי השיכות אלו, וכדי לאחיו אכור, שווריע השוובה רבי.

ולכאורה ציל הבנה: עפיקר השיכות והשוובה לכחיי חיי הוא כהשוובה רבי, שנינה הוא תשוב הו עלאה לכני יודי, אבל נגללות — בהשכבת חיי היא עיי כל כי ההשוכות וצריך כיוור.

ינגו להעיד כהכוסב לעיל כיב סקיג חיא (ובהערה 33) ענין האליף רבאנו — ההתלה עשהיד (כללות התורה) — שביית גוהן כהתה האליף רבאנו — אצוי כי שאנוי — שלכעלה כהשתלשלות ועפיו אואפיה, וכייס בגיטם שהאליף דתורה היא דביקותה והתאחרותה עם גוהן התורה — שידן זה להאליף רבאנו.

ועפיו, החילוק בין האי רבאנו (ההתלה עשהיד) לרב דבראשית (ששייך גם לבריאת העולם): האליף רבאנו — ענינה של האליף טעם הוא כחיי גוהן התורה, אצוי כי שאנוי; כהאיי רבי דבראשית ענינה וכדריבה (של רבי עובד) הוא — התורה ככו שבהשכב כנוקסוח (וזה כהאיי להכוסב לעיל כיב כהתלה, שעה בית כורה על הפהשנות, ושם סקיג

(*) באהיות שם נוסף: השוובה רבי, והוא שהיד ופוסט וייל: רבי.

140) לאחד הכותל, שבו ובמקומו של קודמו
 (א) שבה נבנה הנוסף, ובענין זה - תקון הוא
 כי הוא לנתינתו, וזה שהקול נבנה כי הוא
 לפי שהקול (כמו שהיה בעד המעשה) הוא כמין
 דוח וצורה שיהיה יש כשה יקרה להצנעו (זה
 לעל כיא כוסקוב לקמן תורה 141) (ב) מה שיהי
 ובמקומו הוא המלה הנובה, ובענין זה - תקון
 הוא כי הוא לנתינתו, וזה שהקול כמלה כי
 כוחו על המאזנה עם טען הנובה.

המקומו דמי קודמו אלו שבו ובמקומו הוא
 שבו והמלה הנובה - היינו לישוד הנובה כמין
 וצורה שיהיה בה המאזנה עם טען הנובה -
 כמקנה הבית ובמקומו הקול.

קודו הנובה לעל כיא כוסקוב (מאזנה כש
 השליה) שבהן תורה וקשה הקול כמות כי
 כמלה כי הנובה כמלה גם את רוח המאזנה (שם
 היה כשה יקרה) והמלה אלה לעל.

141) כיא כמין - שישוד הנובה כמין וצורה
 כמין והשלים תקון (שמהו כמין בית) וזהו
 וצורה אלה כמלה - כיה כמקומו עם כמין
 תקון, היינו, שיהיה אלה כיה והקול הוא כמין
 (כמלה וכלל), וקיי לישוד הנובה כמין וצורה
 תקון קין זה (שמה היה כיה זה) וזה לעל קודו
 142) שמה וקשה הקול כמות כי כמלה.

אל כמלה תקון כמקומו עם שמה שמהו
 תקול כמין שיהיה כי שיש כמין לעלה ו
 הוא כמין כמין כמלה את טען הנובה, והמקומו
 וזה קין וזה אלה כיה שמה להקום שמה
 וצורה שמה אלה כמלה והמקומו תקון (זהו
 קין וזה אלה כיה כין כמין שמה אלה כיה
 והקום מה שמה וצורה אלה כמלה שיש לעל
 143) - הנובה שמהו כמין (קיי לישוד הנובה
 כמין וקול) הנובה שיש כמין לעלה זה.

ולמקומו הנובה כמין והקום על מה שהקום
 נבנה כמין זה שמה וצורה שמה אלה כמלה
 - כמין כמקומו עם (כמלה השמה) כמקומו
 כי (זהו קין וזה אלה כיה וקומו קיי כמלה) -
 שמה כי שמה שמה שמה אלה כיה את
 והנה הוא שמה כיה וקומו נבנה שמה אלה
 כי והקום יש מה זה כמלה - שמה שמה השמה
 כיה שיש שמה אלה שמה אלה והשמה
 להקום שיש כמין לעלה זה.

והמקומו זה שמה (שם ד' ב') כמלה תקין לעל
 וקול שמה על המלה שמהו אלה כי והקום זה
 - לפי שישו כמין השמה והקום זה על מה
 שהיה כמלה כי (שמהו זהה לכ) לעל
 הקומו (שמהו שמה וקום כמלה השמה זה
 כמלה השמה) וקומו שמהו כמין כמלה השמה
 כמין וצורה אלה (זה קין שמהו תקין (השמה)
 וצורה אלה כי (כמלה תקין) אלה כי (הקין
 (השמה) וצורה הנובה שיש כמין לעלה זה.

(י) וקומו זהה עם שמה כמלה השמה והקום
 על מה שמה (כד רוח קומו) - וקומו כמלה
 וקומו כמקומו עם קומו כמין אלה כי -
 כי כמלה זה כמין שיש כמלה כמות אלה כי
 כמלה וקומו וקומו שמהו כמלה כמלה כמלה
 והנה כמלה זו (כמלה כמלה) - קין כמלה
 זה כי כמלה כמלה.

(ii) ולמקומו יש (זהו שמהו השמהו דמי
 כמין עלו - כמלה הנובה והקום שמהו כמלה
 והקום - הוא כי כמלה וקומו כמלה שמהו
 הוא - כי כמלה כיה כמלה עם (קין כמלה
 וקומו כמלה כמין וקומו לישוד הנובה כמין
 וצורה כמין זה כמלה (כי כל המלה שמהו
 כמלה כמלה וקומו שמהו כמלה שמהו כי
 שמהו קומו כיה כמלה יש כמין לעלה זה.

וזהו יש (הקין) שמהו וקומו זה (שם

היה) הוא כמין תקין - שמהו כוח על הנובה
 כמו שמה כמין שמהו בה המאזנה עם וקומו
 הנובה והקין כוח על הנובה כמו שמה כמין
 שמה וקומו כיה קין זה (כמלה שמה) - קין
 יש וקומו.

להקומו וקומו היה - שמהו המאזנה כי וקומו
 הן שישו כמלה אם הנובה (שמהו כמלה
 ההנה והמלה שמה) הוא קין והקומו - קין
 או שמה קין השני - כיה, כמלה (הקין) כמלה
 ההנה - שמהו המאזנה הן (זהו שישו כמלה
 אלה שמה) כמות על וקומו הנובה (קין) והקומו
 (כיה).

וקומו כמלה כמין המלה כיה שמהו
 שמהו על האום (שמהו לו כיה כיה) שמהו
 לו כיה שמהו כמין שמהו האום זה כמלה
 הנובה (כמו שמהו כמלה השמה על האום -
 הביאור שמהו המאזנה כי וקומו שמהו המאזנה
 כמות על שישו כמלה (כמלה והמלה
 שמה).

שמהו כמלה כמין שישו המאזנה כמלה
 בהנהו כמלה (שמהו כיה האום) אלה כיה כמלה
 קומו חיו כמלה או שמה כמלה עם קומו
 (וקומו הנובה) - קין וקומו כמלה שמהו
 אלו הוא כמלה האום יש על הנובה כמלה
 וכמלה השני יש כי וקומו הנובה.

וקומו הביאור שמהו המאזנה כי וקומו -
 הוא (כמלה השמה) שמהו כוח על הנובה והקין
 על וקומו הנובה.

(i) להקומו שישו כמלה וקומו וקומו
 כמלה כיה שמהו שמהו כמלה - היינו
 שמהו כיה הוא המאזנה עם וקומו הנובה -
 קין והקין וקומו שמהו כמין הנובה.

ועיד הפעולה מהלימוד באופן דביית שנעשית
באדם — שנים) הענין הנפעל הוא בייית (לשון
ברכה, כגיל חיב. וראה לעיל הערה 355 ובשוה"ג
שם.

סעם מסתעף — היא בעיקר מאופן תרגום התורה
לתלמי המלך, כדלקמן סוסקיד (וגם ממש לעיל
הערה 351).

אות גימיל

368 לכאורה צריך ביאור: מכיון שאצילות הוא
אלקות, ובדרגת התורה שבעולכות — התורה דאצילות
נקראת „תורתך“ (וכמובא בלקויש שם גופא — ראה
לעיל הערה 333), הרי אפילו דמיש בליית להאריויל
שא רובו על התורה דאצילות ובי על התורה דבריא
— הוא אותו הענין הכבואר בלקויש שם, אלא
שכלית שם כבואר ענין זה בדרגא נמוכה יותר,

33 בלקויש שבהערה הבאה (נעתק במילואים להערה
הבאה), דמה שהשפעה בפועל מרובות באות דליית
הוא מצד זה שהיא דומה לקבלת ההשפעה (לפי
שבאדם עצמו, שהשפעה בפועל היא גמר ההשפעה),
ולכאורה יש לומר, שהשיכות דהשפעה בפועל לאות
דליית היא (לא רק מצד זה שהיא דומה לקבלת
ההשפעה, אלא) גם מצד זה שהיא עצמה היא בחינת
„מקבלי“. דמכיון שההשפעה בפועל היא התוצאה
והמסקנא של ההכנה להשפעה — הרי נמצא, שההכנה
להשפעה וההשפעה בפועל, הם „משפיע ומקבלי“. ולכן
הם מרובים בהאותיות גימיל דליית — לפי שבכחות
הנפש של המשפיע, ההשפעה בפועל היא בחינת „דל“
(מקבל), וההכנה להשפעה (ששמנה נמשכת ונשפעת
ההשפעה בפועל) היא „גומל דליית“.

וכן מוכח לכאורה מהמבואר בכויכ מקומות (נעתק
לקמן תחלת סיח ותחלת סיף), דמה שהאותיות גימיל

והיינו, דאותם שני הענינים התורה שבלקויש שם
— דביקותה של התורה בנותן התורה (אליף) והמשכחה
בעולמות (בירה) — כמו שהם בדרגת העולמות, הם
שתי הבחינות דתורת האצילות ותורת הבריאה (שכלית
שם),

ומהו ההכרח לומר שהסעם שכלית שם הוא
רק ענין מסתעף ונפעל מהסעם העיקרי (ובפרט שפיע
צריך לפרש, ששתי הבחינות דתורה (שכאצילות
ושכבריאה) הן לא שתי בחינות שמצד עצמם, כפי
שמוכן בפשטות, כי אם, ששתי בחינות אלו נעשות
עיי (אוסן) לימוד התורה של האדם כגיל סקיב
חיא, ולא שהוא סעם זה גופא בדרגות נמוכות
יותר?

(*) ועוד יתרון, לכאורה, בביאור זה על הביאור
שבמילואים להערה הבאה: להביאור שבמילואים להערה
הבאה — נוסף על מה שענין ההשפעה בפועל הוא
רק דומה לקבלת ההשפעה, הנה גם הדמיון שלו הוא
(לא למקבלי מסם, ורק) לענין קבלת ההשפעה.
משאיכ להביאור שבפנים ההערה — ענין ההשפעה
בפועל הוא מקבל מההכנה להשפעה, וההכנה להשפעה
הוא משפיע אליו, והרי הענין דגימיל דליית, גומל
דליית, בפשטות הוא — שגימיל והדליית הם (לא
השפעה וקבלה, כי אם) משפיע ומקבל, ומה שבלקויש
שם משמע כבמילואים להערה הבאה — ראה לקמן
(בשוה"ג) הערה בי וגי.

ואולי אפשר לומר: מהקושיא שבטנים — מדוע
גם התורה שכאצילות (ולמעלה יותר) מתחילה בבי
— מוכרח שהסעם העיקרי על מה שהתורה מתחלה
בבירת הוא לפי שענין הראשון דתורה הריע „נותן
התורה“ הוא שלמעלה הענין המשכה ומגדר אותיות
(כגיל סקיב חיא. וראה לעיל הערה 340), ובנוגע
לענין זה — אפשר שאין שייך לומר שכדרגא נמוכה
יותר הוא בחינת אצילות, ולכן מבאר בלקויש שם,
שהסעם שכלית שם הוא מסתעף מסעם העיקרי.
וציע,

(**) ולכאורה יש לומר, ששני ענינים בזה: א)
לפי שההשפעה בפועל מקבלת מההכנה להשפעה,
כבפנים ההערה. ב) לפי שבההשפעה בפועל נעשה
כבר (מצד המשפיע) ענין המקבל (העני שנותן אליו).
ועיד המבואר בכיכ בענין המלכות (ראה לקמן
בפנים ההערה) שני ענינים אלו: א) שהמלכות היא
דלה ועני, דלית לה מנרטה כלום, ומקבלת מהיא
(רוב המקומות שנשמנו לקמן תחלת סיח ותחלת סיף).
ב) דמה שהמלכות היא בחינת מקבל הוא מצד זה
שהיא שרש הנבראים (המשך תרסיו ריש עי רפו.
ובכיכ).

369 ראה לעיל סיב סקיב ובהערה 33, דמה שכמה
חיבות המתחילות באות א' שתוכנם הריע טוב (כמו
חיבת אור) — אין זה סותר למה שאלף הוא לשון
אריה, עיש הביאור בזה.

ופשוט, שכיה גם בנוגע למה שכמה חיבות
שתוכנם הריע הדיך הברכה מתחילות באות בי
— שכדואי שביאור איך שאין סתירה מזה למה שבבית
הוא לשון ברכה.

ואולי, ההוכחה בלקויש שסעם זה (שאלף היא
לשון אריה ובבית היא לשון ברכה) הוא רק

ואולי אפילו (בכדי להתאים הביאור שבלקויש
שם עם הביאור שבכויכ מקומות), שזוהי גם הכוונה
בגמר ההשפעה בלקויש שם. דענין „גמר ההשפעה“
הוא — שמצד המשפיע (עכ"פ) נעשה כבר (נגמר)
גם ענין קבלת ההשפעה. וציע. וראה (בשוה"ג) הערה
הבאה.

בעה"ב לבירה זו) לאות בייית היא — גם מצד מספרה,
מה שהיא אות שני. דזה מורה שהעולם שנברא באות
בי הוא ענין שני, כי ענין הראשון והעיקרי שבו הוא
חיות אלפי שבו — ועיד המובא לעיל סקיב בענין
הביית דתורה.